

Ultreia 81

juni 2018

In deze Ultreia

- Kijkje in de Codex Calixtinus
- Werkgroep Hospitaleren zoekt voorzitter
- Camino op de Vierdaagse
- Voorzitter in Roncesvalles
- Camino in de Kempen
- Casa Familia
- Ontvangst in Pamplona
- Tv-serie Laat mij maar lopen
- Kroniek bijgewerkt
- Dag met pelgrimsverhalen
- 1000 pelgrims in Huiskamer
- Jonge bezoeker infocentrum
- Finale Santiago a h Wad
- Expositie pelgrimeren
- Pelgrims in Wormerland
- Onderhoud herbergen
- Camino dos Faros
- Kathedraal uit steigers
- Mijn boek
- Colofon

Van de redactie

Op een warme zomerdag in 2011 kwam ik na een etappe op de Camino Primitivo aan bij een herberg in Galicië. Er was een koel afdakje met een bar, waar behalve pelgrims ook mannen uit de buurt een biertje dronken. Ik dronk een cola in de schaduw, betaalde mijn bed voor die nacht, maakte een praatje met de aardige mannen en deed daarna mijn dagelijkse pelgrimsritueel van douchen, kleren wassen en bed opmaken.

Een fijne herberg was het, zo eentje waarvan ik dacht 'Ja, deze plek, zo'n herberg wil ik'. Ik heb namelijk al sinds mijn eerste camino de enigszins naïeve en onder pelgrims niet heel originele wens om zelf een herberg te 'hebben'.

Wat er fijn aan was kan ik niet goed benoemen. Een mooi oud boerenhuis, het was er rustig, ruim, gemoedelijk, niet heel luxe maar wel comfortabel. Aangenaam. Ik kon er goed mijn eigen gang gaan en 's avonds was er een goed bord eten in het gezelschap van een leuk groepje medepelgrims.

Nou, om een lang verhaal kort te maken: voor deze herberg tekende ik een paar weken terug dus een huurcontract. Vanaf 1 augustus verruilen man, hond en ik het Amsterdamse leven voor het platteland van Galicië. Het gaat dus echt gebeuren. Opwinding, blijdschap, paniek!

Ik neem hierbij dus afscheid van jullie Ultreialezers, want ik hoop het voorlopig veel te druk te hebben voor het maken van een nieuwsbrief. Bedankt voor jullie aandacht en fijne reacties de afgelopen jaren. En wie nog zoekende is naar een (volgende) camino: doe die prachtige Primitivo en zoek ons op in Ponte Ferreira!

Ria Meinema

Facsimile gedigitaliseerd

Een kijkje in de Codex Calixtinus

Op 4 april dit jaar ontving het bestuur van ons Genootschap uit handen van het kapittel van de kathedraal in Santiago de Compostela een facsimile – een natuurgetrouwe kopie – van de middeleeuwse Codex Calixtinus, bestemd voor de bibliotheek van het Genootschap. Het betreft een uitgave uit 1993 en ons exemplaar is nummer 710 van de 995 facsimile's die toen gemaakt zijn.

Om deze facsimile tentoon te stellen is een speciale vitrine gemaakt in het Huis van Sint Jacob in Utrecht, en deze kreeg een plaats onder het recent verworven Jacobusbeeld. Door een glasplaat heen kun je daar een bijzonder fraaie pagina zien met een door monniken vervaardigde afbeelding.

Zo'n bladzijde ziet er zo mooi uit dat je graag verder wilt bladeren. Dat kan nu: Maarten Hoek, bestuurslid, heeft alle bijna 200 bladzijden gefotografeerd en deze zijn door Han Pronker en Peter Koster, webmaster en bibliotheekmedewerker, online gezet. Ze zijn gekoppeld aan een catalogusbeschrijving met als titel *Codex Calixtinus*. Een bezoek aan de bibliotheek is niet meer nodig, want je kunt vanachter je pc het gehele werk bekijken. De Codex is te vinden in de [Mediatheek](#) van de website van het Genootschap. Je kunt vanaf daar zoeken op *Codex Calixtinus* of direct via [deze link](#) de verschillende hoofdstukken van het boek raadplegen.

De Codex is rond 1140 in het Latijn geschreven door – vermoedelijk – de Franse monnik Aymeric Picaud, en bestaat uit vijf delen, de zogenaamde 'boeken'. Voor wie kennis wil nemen van de inhoud: er zijn enkele uitgaves die een Nederlandse vertaling geven van het tweede boek van de Codex:

Het boek van de wonderen. Van de hand van Mireille Madou is *Santiago de apostel en zijn mirakelen*, en van H. van Campenhout *Het boek van Sint-Jacob*. Deze uitgaves zijn te vinden in onze bibliotheek.

Van het vijfde boek – de middeleeuwse reisgids voor de pelgrim – vind je [hier](#) een Engelse vertaling op het internet.

Voor meer achtergronden en wetenswaardigheden over de Codex Calixtinus zie ook de vorige en komende edities van de Jacobsstaf.

Maaike van Asch en Peter Hesseling

Werkgroep Hospitaleren Overige Herbergen zoekt voorzitter

De Werkgroep Hospitaleren Overige Herbergen van het Genootschap geeft informatie aan potentiële vrijwilligers die graag in een kleinschalige herberg langs de camino willen hospitaleren. Daarnaast onderhoudt de werkgroep contacten met herbergen op diverse pelgrimswegen die op zoek zijn naar hospitalero's. Ook is de werkgroep aanwezig op de voor- en najaarsbijeenkomsten van het Genootschap met een stand en een workshop. Verder organiseert zij jaarlijks een driedaagse cursus Hospitaleren. Wegens vertrek van de huidige voorzitter per 1 jan 2019 is de werkgroep op zoek naar een nieuwe enthousiaste voorzitter m/v.

We zoeken iemand die:

- de grote lijnen ziet en vasthoudt
- efficiënt leiding geeft: aan vergaderingen en het reilen en zeilen van de WG
- kan motiveren, stimuleren en inspireren
- humor heeft en kan relativeren
- recente kennis en ervaring heeft met pelgrimeren
- recente kennis en ervaring heeft met hospitaleren
- een breed netwerk heeft in het werkveld van hospitaleren

Meer info over de doelstellingen en werkwijze van de werkgroep vind je op de [webpagina's](#).

Voor vragen en aanmelding kun je contact opnemen met de secretaris van de werkgroep Minke

Joosse: wg.hospitaleren@santiago.nl

De camino op de Vierdaagse van Nijmegen

Editie 102 van de Nijmeegse Vierdaagse vindt dit jaar plaats van 17 tot en met 20 juli. Ook dit jaar is er voorafgaand aan het wandelfestijn een bijeenkomst voor mensen die zowel de camino als de Vierdaagse een warm hart toedragen. Op maandag 16 juli zal de Regio Arnhem/Nijmegen de Sint Jacobskapel om 10.30 uur openen om daar samen pelgrims- en Vierdaagse-ervaringen uit te wisselen. Hapjes en drankjes zijn aanwezig en de kapel is open tot 17.00 uur.

Adres: Glashuis 4, 6511 CR Nijmegen. Iedereen is welkom. De Jacobskapel is een monument uit de vijftiende eeuw en wordt door het stadsbestuur van de oudste stad van Nederland

gekoesterd. De kapel hoorde bij een gasthuis, waar in vroeger tijden ook pelgrims onderdak vonden. Zie voor meer informatie over de bijzondere Sint Jacobskapel en de bereikbaarheid daarvan [deze website](#).

Voorzitter schuiert bedden in Roncesvalles

Peter Hesseling, voorzitter van het Genootschap, liep onlangs enkele dagen mee in de herberg van Roncesvalles en deed verslag van zijn belevenissen aldaar.

Pelgrims die hun tocht in Saint-Jean-Pied-de-Port beginnen of daar langskomen, komen één of twee dagen later in Roncesvalles aan. Ze kunnen dan in een hotel overnachten, maar de meesten kiezen voor de herberg: met 250 slaappleaatsen één van de grootste herbergen op de Camino Francés. In de zomermaanden wordt deze herberg bestierd door Nederlandse vrijwilligers van het Genootschap. Iedere veertien dagen gaat er een team van acht of negen vrijwilligers naar toe. Ze vangen pelgrims op, wijzen bedden toe, maken de slaapzalen schoon, vervangen de bedovertrekken en kussenslopen en wassen de kleding van de pelgrims. Ik mocht vier dagen meelopen in het team van werkgroep leider Tonny Willems.

Mijn doel was om aan den lijve te ervaren hoe het is om hospitalero in zo'n grote herberg te zijn. Ik schuierde bedden, ontving pelgrims, veegde de vloer, stond in de wasserij en deed allerlei andere voorkomende klussen. Het waren natte en koude dagen. Pelgrims kwamen verkleumd aan. Sommigen zelfs onderkoeld; die pikten we eruit om ze met een kop hete thee weer te laten bijkomen. Als de rij voor de inschrijfbalie te lang werd, deelden we de pelgrims met behulp van gekleurde bordjes in in groepen. Ze hoefden dan niet in de rij te staan en konden wat rondlopen of in de eetzaal zitten. Als hun kleur aan de beurt was, werden ze als groep naar de inschrijfbalie gebracht. Een heel goed systeem.

Het was een opeenstapeling van gebeurtenissen. We hadden in die dagen te kampen met uitvallende wasmachines en een rondscharrelende bedwants (gelukkig maar één; maar dat betekende dat we moesten controleren of er meer waren en uit voorzorg moesten de bedden gestoomd worden). Er werd een vrouw vermist, die later door de brandweer gevonden werd, mét een gebroken been. En er arriveerden twee oudere Koreaanse dames die zo uitgeput waren dat we als extra service de rugzakken naar hun bedden brachten.

Het team: Tonny Willems (Jefe), Janine en Piet Verhaaf, Ineke en Ad Gijsbers, Joke Bakker, Miep en Wim Opbroek

Ook sprak ik, samen met Tonny Willems, met de prior van het klooster over de gang van zaken. We hebben wat verbetersuggesties gedaan, zoals vervanging van de wasmachines en een systeem om schoenen te drogen. Verder was het overduidelijk dat de prior zeer tevreden was over de vrijwilligers en hun werk. Zijn complimenten gaf ik al via Facebook door, maar ik wil ze hier graag nog eens herhalen. Ik wil het team bedanken voor de gezelligheid en de collegialiteit. Het was een ervaring die ik niet snel zal vergeten, en waar ik gedurende mijn voorzitterschap veel plezier van zal hebben.

Voor wie ook belangstelling heeft om te hospitaleren in deze herberg: op de [webpagina's](#) van de werkgroep Hospitaleren Roncesvalles kun je lezen hoe dit in z'n werk gaat.

Peter Hesseling

Wandelen op de feestdag van Jacobus

Camino in de Kempen

De jaarlijkse Camino in de Kempen komt er weer aan: op woensdag 25 juli wandelen we door de natuur rond Vessem, Wintelre en Hoogeloon. Het belangrijkste van deze dag is het wandelen met elkaar. Tijdens de wandeling worden ook herinneringen opgehaald aan het pelgrimeren naar Santiago de Compostela.

De tocht wordt georganiseerd door vrijwilligers van drie organisaties: de Jacobushoeve, Pelgrimshoeve Kafarnaüm en het Nederlands Genootschap van Sint Jacob (afdeling Zuidoost Brabant). Zij zorgen dat de wandelaars niets te kort komen. Er wordt een lunch verzorgd en bij het eindpunt, de Jacobushoeve, wordt het bekende Jacobusbrood gebakken en wordt er muziek gemaakt.

Deelnemers kunnen bij het inschrijven kiezen tussen een (nieuwe) route van 8 of 16 km. Vanaf 9.00 uur wordt er in groepen van 10 tot 15 personen gestart vanaf Pelgrimshoeve Kafarnaüm (Servatiusstraat 11, 5512 AJ Vessem). De leiding van de groepen is in handen van een Santiagoveteraan of –veterane.

Inschrijven voor de tocht kan tot 18 juli via de aanmeldformulieren op [de website van de Jacobushoeve](#) en [de website van Pelgrimshoeve Kafarnaüm](#). Kosten bedragen euro 7,50 per persoon. Contante betaling te voldoen voor vertrek.

Casa Familia vraagt vrijwilligers

Casa Familia is voor dit seizoen nog op zoek naar vrijwilligers. Wij wonen met ons gezin aan de Camino Francés (58 km voor Santiago) en ontvangen pelgrims op donativo basis. Inmiddels hebben we al verschillende Nederlanders mogen ontvangen met een lekker bed (al dan niet in een safaritent), goed eten en een gezellig gesprek.

Voor de komende periode zijn wij op zoek naar mensen die ons hierbij willen helpen. Naast de dagelijkse herbergtaken (pelgrims verwelkomen, koken, schoonmaken) is er ook altijd werk in huis en tuin te doen, dus er is voor elk wat wils.

Naast algemene vrijwilligers hebben wij voor de periode van ongeveer 10-30 augustus mensen nodig (2-4 personen) die Casa Familia voor ons willen runnen, omdat wij er dan zelf niet kunnen zijn.

Heb je interesse, kijk dan even op onze [website](#) of neem contact met ons op via casafamiliacamino@yahoo.com voor meer informatie.

Jos en Heidi Kleinleugemors

Dagelijkse pelgrimsbijeenkomsten in Pamplona

De broeders van de Archicofradía Universal del Apóstol Santiago (de Aartsbroederschap van de apostel Jacob) in Pamplona zijn gestart met een nieuw initiatief: zij organiseren dagelijks een ontvangst voor pelgrims die in Pamplona verblijven.

Vanaf de Plaza del Ayuntamiento (voor het stadhuis) vertrekt wordt er om 18.00 uur een excursie naar de kerken van San Saturnino en Santiago gehouden, gevolgd door een gemeenschappelijk gebed en een

eucharistieviering met pelgrimszegening. De uitnodiging van de broederschap vind je [hier](#).

Deze bijeenkomst vindt elke dag plaats tot 15 oktober (met uitzondering van 1 t/m 15 juli, dan zijn er geen bijeenkomsten).

Laat mij maar lopen – tv-serie

Omroep Max zendt vanaf 1 augustus de vierdelige serie *Laat mij maar lopen* uit. De serie volgt zeven pelgrims die in drie weken 500 kilometer van de Via de la Plata lopen, uitgerust met slechts een rugzak en een paar goede loopschoenen. De wandelaars lopen op hun eigen tempo, kennen elkaar niet en hebben

ieder hun eigen redenen om de prachtige, maar vaak barre en zware tocht te lopen. De eerste uitzending is op woensdag 1 augustus op NPO1 om 21.25 uur. Een trailer van de serie vind je [hier](#).

Kroniek Genootschap bijgewerkt

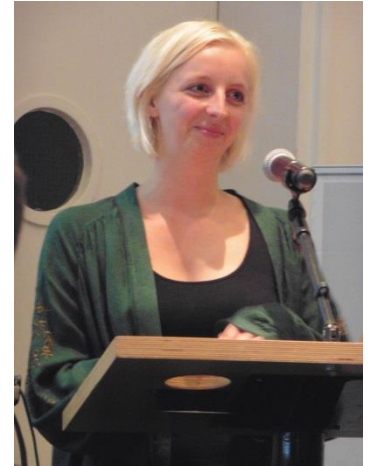
De kroniek van het Genootschap op de website is weer bijgewerkt met nieuwe informatie, waaronder het uitgebreide jaarverslag en verkort financieel overzicht van 2017.

In de kroniek vind je per jaar welke officiële bestuurlijke zaken er plaatsvonden (onder andere samenstelling bestuur, aantallen leden, de financiële positie, de voor- en najaarsbijeenkomsten, etc.). De kroniek kun je [hier](#) vinden

Publieksdag over pelgrimsverhalen

Op 18 juni verdedigde Suzanne van der Beek haar proefschrift, met de titel *New Pilgrim Stories – Narratives, Identities, Authenticity*, aan de Universiteit van Tilburg. Suzanne – bestuurslid van het Genootschap en redactie-adviseur van deze nieuwsbrief – onderzocht verhalen die moderne pelgrims vertellen, zowel online als offline, en wat het betekent om in de huidige tijd pelgrim te zijn. De [Camino Academie](#) organiseerde rond haar promotie een publieksdag op 22 juni in het Catharijneconvent: een goedbezochte bijeenkomst met een interessant programma. Wiep Koehoorn deed op zijn [blog](#) verslag van deze dag.

Pelgrim 1000

De Huiskamer van de Lage Landen ontving op 14 juni de duizendste pelgrim van dit seizoen. Dat is tien dagen eerder dan vorig jaar, toen de duizendste bezoeker op 24 juni de Huiskamer binnenwandelde.

De Huiskamer is gehuisvest op de eerste etage van het pelgrimskantoor in Santiago (Rua Carretas, 33), en is dit jaar tot 31 oktober dagelijks geopend van 9.00 tot 17.00 uur. Vrijwilligers zorgen dat Nederlandssprekende pelgrims verwelkomd worden met een kop koffie of thee en een goed gesprek.

Jonge bezoeker infocentrum

Informant Inno Hagenbeek van het infocentrum in Utrecht ontving deze maand een jonge bezoeker: Manuel van zes weken die op zoek was naar een cadeautje voor zijn vader die naar Santiago gaat lopen. *‘Tijdens de vele avonden in het infocentrum heb ik veel verschillende mensen van alle leeftijden gehad. Jonge Manuel vertrok met een fietsvlaggetje om zijn vader aan te moedigen’*, aldus Inno.

Het informatiecentrum in het Huis van Sint Jacob in Utrecht is geopend op dinsdag- en donderdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur, op vrijdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur, en op de tweede en vierde zaterdag van de maand van de 11.00 tot 15.00 uur.

Finale SahW in Sint Jacobiparochie

Op 25 juli – de naamdag van Sint Jacob – komen de wandelaars en fietsers van de drie wandel- en vier fietsroutes van de *Camino der Lage Landen* aan in Sint Jacobiparochie. Vanaf 13.00 uur vindt daar het pelgrimsfestival plaats in en rond de tent op het plein voor de Groate Kerk. Na het middagprogramma met het uitreiken van de compostela's, muzikale optredens en een pelgrimsmaaltijd kunnen aanwezigen deelnemen aan de processie naar Zwarte Haan (het vaderlandse Finisterre), alwaar het festival *Nacht aan het Wad* dan plaatsvindt. Genoeg activiteiten dus voor een grande finale. Zie voor het volledige programma [de pagina's van Santiago aan het Wad](#) op de website van het Genootschap en [de website van Nacht aan het Wad](#).

Pelgrimeren in het licht van de melkweg - expositie

In de Groate Kerk in Sint Jacobiparochie vindt van 7 juli tot en met 1 september 2018 de zomertentoonstelling *Pelgrimeren in het licht van de melkweg* plaats.

De expositie bestaat uit foto's en gedichten van de tocht naar Santiago van Dick en Sidon Wesselius, en stempels van Jelle Terluin met heraldische afbeeldingen uit de geschiedenis van de dorpen aan het Jabikspaad. Er is een labyrint van Jan Romkes van der Wal over hoe je weg te vinden in 12 *stappen* langs de pelgrimsweg, materiaal over pelgrimeren van Janneke Schievink en Gerlof Katuin en een speciaal voor deze zomer

geplaatst wierookvat. Tijdens de zomertentoonstelling is de kerk open op zaterdagen van 13.00 tot 16.00 uur, maar natuurlijk ook op 25 juli tijdens het pelgrimsfestival als afsluiting van de *Camino der Lage Landen*. De toegang is vrij! Meer informatie vind je [hier](#).

Amsterdamse pelgrims ontvangen in Wormerland

Pelgrims uit de regio Amsterdam die op 1 juni meeliepen tijdens een van de estafette-wandelingen naar *Santiago aan het Wad*, werden op het gemeentehuis van de Gemeente Wormerland ontvangen door wethouder Jeroen Schalkwijk. De wandelaars werden getraakteerd op koffie met duivekater en een praatje van de wethouder. De Zaankanter wijdde er een [artikelje](#) aan.

Onderhoud aan herbergen in Galicië

De Xunta Galicia (de provincie Galicië) is momenteel bezig met het onderhoud aan de provinciale herbergen. Dat betekent dat veel herbergen in de provincie – op de diverse routes – een dag gesloten zijn. Zie voor een lijstje met welke herberg op welke dag gesloten is [deze website](#).

Camino dos Faros

In de Britse krant The Guardian verscheen onlangs [een artikel](#) over de Camino dos Faros, een camino die eigenlijk geen camino is, en die langs de Galicische kust van Malpica naar Finisterre loopt, daarbij alle faros (vuurtorens) passerend. Een uitermate rustige route, volgens de schrijver van het artikel.

Kathedraal uit de steigers

Het was al een vertrouwd stadsgezicht in Santiago geworden: de kathedraal in de steigers. Maar sinds vorige week kan het bouwwerk weer aanschouwd worden zonder deze steigers, omdat het buitenwerk nagenoeg klaar is. Restauratie van het interieur gaat nog door tot 2021, het volgende Heilige Jaar.

Bron: [La Voz de Galicia](#)

mijn boek

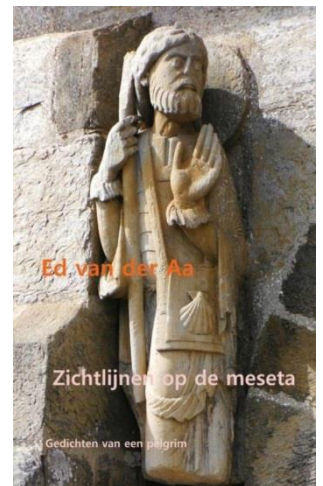
Ultreia-lezers die geïnspireerd door hun pelgrimage een boek schreven, kunnen dat hier onder de aandacht brengen. Het betreft dus geen recensies van de redactie. Stuur een beschrijving van het boek (maximaal 300 woorden) naar ultreia@santiago.nl met een foto van de cover. Voor onze bibliotheek ontvangen wij graag een hard copy exemplaar: Nederlands Genootschap van Sint Jacob, Bibliotheek, Janskerkhof 28a, 3512 BN UTRECHT

Zichtlijnen op de meseta – Ed van der Aa *Gedichten van een pelgrim*

Gedurende vier jaren (2013, 2015, 2016 en 2017) liep ik vier pelgrimstochten met een totale lengte van ongeveer 5000 km en een tijdsduur van negen maanden. Ik waagde me op bekende en minder bekende routes naar Santiago de Compostela. Die tochten leverden me 56 gedichten op. Ze zijn me als het ware tegemoetgekomen met een gemiddelde van 1 gedicht per 90 km.

Poëzie is een mystificatie van de realiteit, een andere manier van kijken om het tijdelijke anders te zien, in een ander licht, een spel van invallen, associaties. De realiteit is zo gewoon dat je veel niet meer waarneemt. Het lopen van de camino's is het opzichschuiven van de gordijnen. Kijken voorbij het leven van alledag.

Het ritme van het lopen (wekenlang, maandenlang), de ontberingen, de eenzaamheid, de landschappen, de steden en dorpen spelen daarin mee. Moeilijk uit te leggen hoe. Een langdurige meditatie, waardoor ruimte in het hoofd ontstaat voor herinneringen, bespiegelingen, stilte.

Inkeer

*Nadat ik de honderd rivieren ben
overgestoken
overvalt me opeens een vermoeidheid
die ik ook wel waarneem bij bomen
in het jaargetijde van de vroege herfst*

*De licht opkrullende huid
van de bladeren en de verkleuring
wat op inkeer duidt*

*Het lager en lager vallende zonlicht
geeft de avond niet langer uitstel
en dwingt tot terugkeer
naar waar het ooit begon*

Grote moeite met het voorbijgaan van alles. De vele gezichten uit het verleden, die zijn achtergebleven in de stilte die geen naam heeft. Emoties komen aanrollen als de wind over de heuvels, die de adem afsnijdt, de ogen doet tranen.

De bundel *Zichtlijnen op de meseta* (78 pagina's, uitgave Brave New Books, ISBN 9789402171648) kost 14,75 euro, incl. verzending binnen Nederland (4 euro extra naar het buitenland). Bestellen kan door overmaking van het juiste bedrag op: IBAN rekening: NL14 RABO 0104 8942 45 van de Rabobank Roermond, ten name van E. van der Aa (BIC

RABONL2U). Vergeet niet het verzendadres te vermelden of per e-mail door te geven. Voor meer informatie: edvanderaa@home.nl.

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website van het Genootschap: www.santiago.nl. Nieuwtjes en activiteiten van het Genootschap vind je ook op onze [facebookpagina](#). Tips en ervaringen met andere pelgrims uitwisselen kan als je lid wordt van onze [facebookgroep](#).

Redactie:	Ria Meinema
Redactieadviseur:	Suzanne van der Beek
Verzending:	Han Lasance

Aanwijzingen voor de auteur

Ultreia wil attenderen op allerlei aan de camino gerelateerde zaken en streeft naar korte berichten. Kopij (maximaal 300 woorden) graag in platte tekst, dat wil zeggen zonder opmaak, zoals inspringen, vetgedrukt, onderstreept of met kaders. Met een foto of illustratie bij het artikel zijn we ook altijd blij. Kopij kan gestuurd worden naar ultreia@santiago.nl.

Activiteiten van derden

In Ultreia is ook plaats voor de aankondiging van activiteiten van derden. Opname in Ultreia betekent echter niet dat het Genootschap garant staat voor de kwaliteit ervan.

